

(Α) ΟΡΙΣΜΟΣ, ΠΡΩΤΕΡΓΑΤΕΣ, ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ:

Αρχές 8^{ου}- 9^{ου} αι:

Δυναστεία Ισαύρων ή Συριακή Δυναστεία

- ✘ **Εικονομαχία:** Το Βυζάντιο συγκλονίζεται από το ερώτημα αν είναι σύμφωνη με την παράδοση της Ορθοδοξίας η λατρεία των εικόνων ή όχι
- ✘ **Εικονομάχοι:** Λέων Γ' και Κων/νος Ε'¹ (αυτοκράτορες)
- ✘ **Εικονόφιλοι:** ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός²
- ✘ **Παράγοντες:**
 - i. Οι Ισαυροι είχαν επηρεαστεί από τις ανεικονικές αντιλήψεις της ιουδαϊκής και ισλαμικής Θρησκεία που ήταν διαδεδομένες σε αγρότες της γειτονικής με το Ισλάμ Μ. Ασίας (ανατολικοί πληθυσμοί), οι οποίοι πλέον σήκωναν το βάρος της άμυνας των Αράβων.³
 - ii. Δεισιδαιμονίες και υπερβολές γύρω από τη λατρεία των εικόνων⁴
 - iii. Επιθυμία Ισαύρων να περιορίσουν την επιρροή των μοναχών⁵
 - iv. Η ιδέα ότι οι επιτυχίες των εχθρών του Βυζαντίου προέρχονταν από τη δίκαιη οργή του Θεού για ό,τι συνέβαινε στο χώρο της λατρείας.⁶

(Β) ΦΑΣΕΙΣ:

1. **726- 787:** Δυναστεία Ισαύρων ή Συριακή Δυναστεία

✚ Επί Λέοντα Γ':

- απομάκρυνση της εικόνας του Χριστού από τη Χαλκή Πύλη της Πόλης⁷
- αυτοκρατορικό διάταγμα 730 κατά της λατρείας εικόνων: διαμαρτυρίες λαού πρωτεύουσας και εξορίες, φυλακίσεις και δήμευση περιουσιών εικονόφιλων.

✚ Επί Κων/νου Ε':

¹ Λέων ο Γ' ο Ισαυρος (ονομάστηκε έτσι λόγω του σκληρού του χαρακτήρα) και ο γιος του Κων/νος Ε' ο Κοπρώνυμος (ονομάστηκε έτσι επειδή κατά τη βάπτισή του ρύπανε την κολυμπήθρα). Κατάγονταν από τη [Γερμανία](#) της Β. Συρίας

² Σύρος μοναχός και πρεσβύτερος. Χάρη στην ευχλωττία του ονομάστηκε και «χρυσορράας»

³ Οι πληθυσμοί Ελλάδας και Ιταλίας ήταν προσκολλημένοι στην ελληνορωμαϊκή παράδοση που επέτρεπε την απεικόνιση του Θεού.

⁴ Οι πρώτοι χριστιανοί δεν είχαν εικόνες. Κατά τον 8^ο αι οι «Θαυματοουργές εικόνες», τα λείψανα των αγίων και τα ιερά κειμήλια που περιέφεραν οι μοναχοί και λατρεύονταν δεν είχαν σχέση με το νόημα της χριστιανικής πίστης. Οι Άραβες άρχισαν να διακηρύττουν ότι οι χριστιανοί είναι ειδωλολάτρες και πολυθεϊστές. Ήταν μια επικίνδυνη για το Βυζάντιο προπαγάνδα.

⁵ Τα μοναστήρια με τις φοροαπαλλαγές, τις πλούσιες δωρεές και τους πολλούς μοναχούς ζημίωναν την οικονομία του Κράτους.

⁶ Ένας ισχυρός σεισμός ήταν η τελική αφορμή για να πειστεί γι' αυτό ο Λέων ο Γ'.

⁷ Χαλκή Πύλη: η κύρια είσοδος του μεγάλου Παλατιού της Κων/λης. Στην πρόσοψή της, πάνω από την κεντρική πύλη της εισόδου, είχε τοποθετηθεί εικόνα του Χριστού Χαλκίτη, η οποία αφαιρέθηκε κατά την περίοδο της εικονομαχίας.



- συνεχίζονται εκστρατείες τρομοκράτησης μοναχών και καταστροφή μονών προπύργιων εικονόφιλων.

✚ Τερματισμός με Ζ' Οικουμενική Σύνοδο.

- Η Ειρήνη η Αθηναία αποκατέστησε πανηγυρικά όλες τις εικόνες διευκρινίζοντας ότι στις εικόνες απονέμεται μόνο τιμητική προσκύνηση.

2. 815– 843: Δυναστεία Αμορίου

- ✚ Εγκαινιάστηκε από Λέοντα Ε' τον Αρμένιο και τερματίστηκε από αυγούστα Θεοδώρα και σύνοδο του 843. Χωρίς την ένταση και τη διάρκεια της προηγούμενης φάσης.

- ✚ Τερματισμός: Οριστική και πανηγυρική αποκατάσταση και αναστήλωση των εικόνων. Από τότε γιορτάζεται η μέρα αυτή ως Κυριακή της Ορθοδοξίας.

(Γ) ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΗΤΤΑΣ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΟΚΛΑΣΤΩΝ:

- Νίκη της ελληνικής πνευματικής παράδοσης που ευνοούσε την απόδοση της Θείας μορφής.
- Τερματισμός Θρησκευτικών διαμαχών και αρχή γόνιμης συνεργασίας Κράτους-Εκκλησίας.
- Πολλαπλασιασμός και πλουτισμός μοναστηριών
- Περιορισμός υπερβολών στη λατρεία εικόνων και λειψάνων
 - ➔ Αναθεώρηση σχέσεων Κράτους - Εκκλησίας

(Δ) ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΙΑΣ:

- Εξωτερική πολιτική:
 - i. Η εκκλησία της Ρώμης δυσαρεστημένη από τους εικονομάχους αυτοκράτορες «γύρισε την πλάτη» στο Βυζάντιο και αναζήτησε στήριξη στους Φράγκους ηγεμόνες. Από δω αρχίζει σταδιακά η αντίθεση ανάμεσα σε Δύση και Ανατολή.
- Πολιτισμός-Τέχνη:
 - i. Αφού κατά τη διάρκεια της Εικονομαχίας απαγορεύτηκε η παράσταση Θείων προσώπων και η ανάρτηση εικόνων, διατάχθηκε η καταστροφή τους. ➔ Πολλά έργα τέχνης καταστράφηκαν και οι εκκλησίες διακοσμήθηκαν με ζώα, φυτά και διακοσμητικά μοτίβα.
 - ii. Υποχώρησε η ενασχόληση με τα γράμματα. Επιπλέον, με τη νίκη των εικόνων καταστράφηκαν πολλά σημαντικά κείμενα εικονομάχων.

Βίντεο: [Εικονομαχία](#)

Τέχνη:



Εικονομαχική τέχνη

[Εικονομάχοι καλύπτουν εικόνα Χριστού με ασβέστη. Ψαλτήρι Χλούντοφ](#)

[Αγία Ειρήνη στην Κωνσταντινούπολη- μόνο σταυρός](#)

[Διωγμοί μοναχών- από το χρονικό του Ιωάννη Σκυλίτζη](#)

[Μίλιον: διακοσμημένο με παραστάσεις από έξι Οικουμενικές συνόδους. Οι παραστάσεις αυτές αφαιρέθηκαν από τον Κωνσταντίνο Ε΄.](#)

Εικονόφιλη τέχνη

[Εικόνα "Κυριακή της Ορθοδοξίας" : αναστήλωση εικόνων](#)

